

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

Direcció y Redacció: CALDERON, 36

Administració: PLASSA Sant ROCH, 11

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

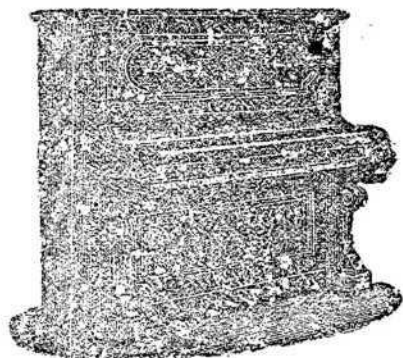
Sabadell. . . . . 4 rals al mes.
Fora. . . . . 14 " trimestre.
Un número sol. . . . . 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Pianos. — Afinacions y reparacions
E. LLADO
— Calderón, 18. — Sabadell —

Teatro Principal. — Està en venda un dels millors
palcos del 1.º pis d'aquest
Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes detalls.

Ganga. — Per retirar-se del negoci 's ven una acre-
ditada botiga de gorras,
situada á la RAMBLA, N.º 41.

Pera més informes en lo mateix establiment.

Pianos nous y assegurats de tot
defecte de construcció per
5 anys. Los nous se venen desde 150 duros y
son construïts ab march de metall, bona pulsa-
ció y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi han 5 pera ven-
drer, á preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de
afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA
Rambla, 93. — SABADELL

Una opinió autorisada

Algunes vegades havém dit en aquestes mateixes pàgines, y no 'ns cansarém de repetirho sempre que la ocasió 's presenti, que 'ls catalanistas ó regionalistas—aquí 'l nom no vol dir res—no estém sols, ni molt menys, en nostra campanya á favor de la rahó y de la justícia. Al contrari, per tot arreu, tan entre la gent de ciència com entre 'ls polítics, en la acepció més digne d'aquesta paraula, lo problema del regionalisme s'estudia, s'aprecia sa positiva importància y se 'l considera, en mitj del desgavell general, com l'únic contrapés que ha de retornar á las nacions l'equilibri de que 's troban tan faltadas.

La Fransa, la centralisada Fransa, ahont l'unitarisme sembla que ha de trobarse en son propi lloch, comensa á enterarse de que la causa de sa perturbació actual es aqueix absorvent centralisme que mata lo natural y genuí del país pera entronisar lo exòtic, lo verdaderament anti-francés y anti-nacional.

Un dels homes eminents que acaba de donar la veu d'alerta es, tothom ja 'l coneix, Maurici Barrés, qui en sa trascendental obra *Les déracinés* ha despertat á moltes inteligències adormidas y ha fet veure als talents distrets ó equivocats ahont està 'l perill, d'ahont li vé 'l mal que actualment pateix la Fransa.

Alguns escriptors crítics s'han ocupat de la obra de Barrés en son aspecte purament literari; mes son ja bastants los que han hagut esment de que 'l pensament del eximí novelista es altre que 'l delectar á sos llegidors ab una obra de pura imaginació.

Aixís ho fa observar la acreditada *Nouvelle Revue* en un intencionat article que ha publicat darrerament, que no per curt es menos interessant y hem de deixar de fer coneixe. Se titula l'article en cuestió: *Enracinés et déracinés*, y en ell se contenen algunes observacions molt dignas de tenir-se en compte, tot y no referirse sinó á Fransa y ferse en ellas immediata alusió á las cuestions actuals que tenen connoguda la opinió pública en la nació vehina y especialment á París.

Diu aixís la *Nouvelle Revue*:

«*Les Déracinés* de M. Maurici Barrés han sigut examinat aquí per un hàbil, competent y expert jutge, M. Ledrain. Tal vegada hauria convingut unir á son judici del tot literari una apreciació purament política d'aquest primer volúm de la *Novela de la energia nacional*, ahont la teoria de la descentralisació parla, camina, viu davant de nosaltres traduïda en personas concretes y en fets reals. Tal vegada també las exigències de la actualitat nos haurian desviat d'aquest estudi necessari ó n'haurian retardat sa publicació. Pero 's troba precisament que res hi ha més actual, més urgent, més viu que aquesta cuestió del desarrelament (*déracinement*) dels francesos. Jamay un bon llibre ha vingut en millor ocasió.

«Aquest llibre permet, en efecte, donar llur verdader nom al dos camps que divideixen la Fransa. D'una part hi han los *desarrelats*, de la altra los *arrelats*. En lo primer grupo, un petitíssim nombre de parisenchs units á alguns *provincials* animats del esperit de bodoqueria (*ba dauderie*) parisenca; en lo segón, los innombrables francesos, provincials y parisenchs, pero francesos avans que tot, ciutadans avans que tot, que no han pas perdut llurs afeccions al terror de sa patria y las tradicions de la sua sanch. Arrelats y desarrelats, nacionalistas y cosmopolitas, han pres clarament consciencia de llurs respectivas posicions. Las quals defensarán ab energia; nosaltres ho sabem endavant. Desde 'l moment que sia aixecada la bandera nacional, totas las forsas naturals de la Fransa la defensarán contra una ínfima minoria de sediciosos. Lo que 'ns pertoca de moment senyalar es la actual actitud de las nostras provincias francesas. Es tan característica, que la téssis nacionalista y federalista de M. Maurici Barrés ne reb una esclatant confirmació».

Pera apoyar son pensament se val l' articulista del exemple que están donant las regions francesas devant de la candent cuestió del procés Dreyfus Zola, y diu:

«No han pas duptat de res las provincias francesas al primer moviment dels parisenchs del Sindicat. Una rialleta de dupte ha acullit en la provincial, per totarreu, las pretesas probas alegadas per los defensors del antich capitá. Los directors dels periódichs, ab la millor intenció, han previngut als colaboradors parisenchs que 's procuressin tota mena de defenses. D'altra manera, los lectors de provincias no compendrían un mot del assumpto. Aquest parer fou unánim. Los lectors provincials, d'esperit pacífich, de vida tranquila, no haurían pogut, efectivament, compendre res d'aquesta agitació promoguda per rahó d'una sentencia proferida per la més indulgent y la més competent de las jurisdiccions, per la justicia militar, la justicia profesional.

«Aquestos francesos de provincias varen preveure que la impugnació d'un procediment regular faria á sa vegada impugnar la mateixa jurisdicció militar, després l'Estat major general, la administració de la guerra, l'exércit. la noció general del secret d'Estat, fins la idea mateixa del Estat, fins la doctrina de la salut pública! Totas aquestas consecuencias previstas á provincias s'han, efectivament desenrotllat punt per punt en nostras polémicas parisencas. Es lo respecte al exércit que M. Zola ha posat en tela de judici, en nom de la justicia. Es la salut de la patria que M. Jaurés ha declarat secundaria en nom de la democracia. En la vida agitada de París, algunas consciencias, naturalment inquietas, s'han degut deixar portar per fondas emocions. A provincias, silenci absolut. A provincias, sanch freda perfecta. Y, tota vegada que ha calgut marxar, manifestar, donar una expressió concreta del sentiment públich, ha sigut als crits de «¡Visca l'Exércit, visca la Frausa, abaix lo Sindicat!» que han retrunyit en nostras antigas ciutats y en nostras provincias.

«Lo mal está, donchs, menos avansat de lo que ho faria creure una interpretació poch exacta de la tésis de Mr. Maurici Barrés. Paris no es més que un malalt. La província gosa de salut. Mes cal deslliurar á aquesta de la servitut, si 's vol curar á aquell. Lo cosmopolitisme, servit per lo desarrelament polítich, literari y moral, no ha contaminat sino á ana petitiíssima part del del organisme parisench y dels *succedanis* provincials de Paris (funcionaris, professors, etcétera). Mes, ¡ay si deixa estendre la llaga! M. Barrés senyala de la bandera patria, la Lorena, certas infiltracions germánicas que beneficinan de la influencia cosmopolita de Paris. Veusaquí bretxas en nostra frontera moral! Si nosaltres no sabém reorganisar sèriament nostre sistema municipal y refer nostra organisació provincial, las plantas exóticas aviat se menjarán la vegetació autóctona.»

«Resistir al atrevit cop de má intentat per alguns anti patriotas sindicais es, sens dupte, 'l primer interés. Pero aquest primer éxit no deixarà rastre si no s' está preparat pera resistir als nous atachs que no deixarán pas de reproduhirse un altre dia. Los nostres enemichs son gent atrevida y d' altre part, segons las enérgicas expressions de M. Barrés, son gent en son conlunt «descerebradr», en una paraula, desorganizada. No n' hi ha prou de cantar la *Marsellesa* ab los 800 homes de la reunió del *Tinoli Vaus Hall* lo 17 de Janer últim; cal tornar á aquesta multitut amorfa y y confosa, á aquest remat d' administrats y de contribuyents, una conciencia y una direcció, uns drets positius definits, uns debers explícits; en una paraula, todas las funciones propias dels membres d' un vast sistema social. La reorganización ó la mort, tal es la alternativa que 's discuteix á Fransa. Aquest es lo sentit trascendental del llibre *Les Déracinés*. Es lo sentit manifest de tots los aconteixements que van passant devant de nosaltres desde quatre mesos ensá.»

Certament, en aquestas paraulas de la *Nouvella Révue* s' hi té de veure l' esperit que informa profundament lo problema de las nacionalitats. No 's tracta d' un partit polítich més que vinga á aumentar lo número actual, sino d' una forsa prou poderosa pera destruhirlos á tots y refer, ab tal destrucció, la conciencia del poble, en lo sentit més elevat de la paraula.

PELEGRÍ CASADES Y GRAMATXES.

(De «La Renaixensa»).

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS D' AVUY.—Meliton y companys martres, Cipriá, Anecto, Pau, Crecente y Victo marts; Macari bisbe y confessor y Santa Beremce mart.

Cuaranta soldats del emperador. Sicini entre ells lo jove Meliton al veurer la persecució de que eran objecte los cristians se presentaren á son gefe dihent qu' ells ho eran y que per lo tant no volian seguir á las ordres d' un emperador tan injust. Tots foren degradats y martiritzats, primer ab assots. després passar una nit nusos sobre 'l glas y finalment cremats en sa agonía en una gran foguera.

PARROQUIA DE SANT FELIU.—Missas per Domingo Bellisolà prebre, Francisco Torras Cendra y Caterina Casas, á un quart de deu ofiei aniversari de Antonia Sanmiquel Vda. de Llonch.

PARROQUIA DE LA CONCEPCIO.—Missas per varis difunts.

R. I. P. A.

En sufragi de las ánimas dels que moriren en las guerras civils en un altre camp, y dels soldats que secumbeixen á cuba y Filipinas víctimas dels desacerts del centralisme, se celebrant avuy missas en las iglesias y á las horas següents:

Iglesia de Sant Feliu, á dos quarts de sis, sis, set y vuyt.—Iglesia de la Concepció, á las sis, á dos quarts de set y á dos quarts de vuyt.—Iglesia P. P. Escolapis, á dos quarts de set y set.—Iglesia M. M. Escolapis, á las vuyt.—Iglesia de la Casa de Caritat, á las sis.—Iglesia de la Misericordia, á las set.—Capella de Lourdes, á dos quarts de set.

Preguém per nostres germans pera que Deu s' apiadi de sas ánimas.

Notas oficiales

En lo Registro Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 9.

Naixements: Manela Riera Pelegrí.

NOVAS

Lo tribunal del Jurat s' ha reunit en la secció segona d' aquesta Audiencia provincial pera entendre en una causa instruída sobre delictes d' homicidi en lo Jutjat d' aquesta ciutat.

Lo fet que motivá la instrucció del procés es com segueix: Lo dia 10 de Juny del any passat lo processat Joan Oller, carreter d' ofici, se'n aná á una quadra del poble de Gelida, ab ogete de treurer un carro y entrá en discussió ab altres subgetes allí presents de si estava ó no estava carregada una escopeta que penjaba d' una paret. Manejaren l' arma varias vegadas, quant de sopte, tenintla en sas mans 'l processat, se dispará ab tant mala sort que feu blanch en un xicot de pochs anys que quedá mort al acte.

Lo fiscal sostenia que 'l fet constituí delictes d' homicidi de imprudencia temeraria y la defensa la inculpabilitat de seu patrocinat.

Lo veredictes ha sigut d' acort ab la defensa haventse dictat sentencia absolutoria.

Degut á las gestions practicadas per lo diputat á Corts per aquest districte y complerts tots los requisits previnguts per lo Real Decret del 8 de Janer de 1896, ha publicat la Gaceta una disposició de la Direcció General d' Obras Públicas, senyalant lo dia 23 del vinent mes d' Abril, á la una de la tarde, en lo Minístèri de Foment, pera l' adjudicació en pública subasta de la construcció del primer tros de carretera de Sabadell á Granollers, qual pressupost de contracta es de 284.804'51 pessetas.

Es una millora que serà molt ben rebuda, donchs, resulta de verda-
ra utilitat per aquesta comarca.

Aixó sols passa á Espanya.

Llogiu:

«Lo Govern va acordar la construcció d' un nou edifici pera instal·larhi lo Ministeri de Foment. En lloch de vendre l' edifici vell del carrer de Atocha, lo regalá al Bisbe de Madrid pera destinarlo á Seminari. Fins aquí la cosa no tindria res de particular; més heus aquí que 'l Bisbe trobá medis de fer un edifici de peu, pera Seminari, y se ven are l' edifici que fa dos anys li regalá 'l govern, y ¿saben qui es lo comprador? L' Estat. En un dels últims concells celebrats se va acordar la compra per preu de dos milions cinchcentas mil pessetas que pagarà al Bisbe de Madrid per lo mateix que fa dos anys li regalá.

No hi fan falta comentaris.»

Resultament aquesta nit tindrà lloch en lo Teatro Euterpe la escullida funció á benefici del mestre director don Eusebi Bosch que tingué de suspendrers lo dimars á causa del temps.

Com ja diguerem, á més de *La guardia amarilla* y *La Viejecita*, la orquesta aumentada fins á 24 professors, executarà escullidas pessas sinfónicas, baix la direcció del beneficiat.

Del *Journal de Genève*:

«Se diu que 'l sultá prega á la Europa que donga á la Creta la autonomia que ell li te promesa y que la Porta ha acceptat. Aixó no es més que un *colma* y aquest *colmo* es una bofetada sagnant contra la diplomacia europea.»

Lo vinent dissapte sortirà cap á Madrid los vocals de la Junta d' Aranzels y Valoracions del Foment del Travall Nacional, senyors Sallars, Muntadas, Sert y Bosch y Alsina, al objecte d' assistir á las sessions de dita Junta en la que 's tractará dels projectats tractats de comerç ab los Estats Units.

Avuy á la nit se posarán en escena en lo teatro Principal l' apropòsit *Como está el arte!* original del Sr. Montero y *Trafalgar* (estreno), ab tot lo decorat nou, compost d' onze decoracions y en la que hi debutará la primera tiple Sra. Sendra.

La orquesta *Fatxendas* estará aumentada fins á 18 professors.

Diuhén de Praga á un diari parisench:

«La Dieta de Bohemia votá derrerament, després d' una sessió bastant agitada, 'l projecte de Missatge dirigit á la Corona presentat per los theques y redactat, malgrat los alemanys, en un sentit francament autòmita.

Lo gran marescal de la Dieta, 'l prímpcep Jordi Lobkowitz, acabava de concedir l'ús de la paraula al ponent Mr. Kramarez, quan lo doctor Lippert, alemany, manifestá que, en vista d' un projecte de Missatge á la Corona tan autonomista, 'ls alemanys deixavan tots la Dieta, protestant contra la opressió dels tcheques y cridant: ¡Visca la Constitució!

Totseguit lo governador, comte de Goudenhove, demaná la paraula y llegí una declaració del govern Viena, que diu que 'ls individuos del Gabinet tampoch aproban un Missatge tan automista.

La Dieta, després d' algunas explicacions de Mr. Engel, jove tcheque y del prímpcep Ferran Lobkowitz, feudal tcheque, no ha deixat de votar, malgrat ellas, lo projecte de Missatge á la Corona per una gran majoria.

A Praga han circulat insistents rumors de próxima dimissió del gabinet á consecuencia de la derrota del govern y de la sortida de la Dieta dels alemanys.»

Com estava anunciat, ha aparegut notablement reformada la revista «L' Atlántida». En ella se publican treballs dels principals escriptors de nostra terra, especialment dels que pertanyen á la escola modernista, que resultan verament notables. Entre las obras que publica per folletí crida la atenció una traducció interga y literal del famós drama del gran Sakespeare «Hamlet» traduït pel notable poeta catalá en Arthur Masriera, gran esperansa de las lletres catalanas, que feu la traducció de dita obra en la Universitat d' Edimburg, al costat del célebre professor Thomas Brow; publica també una comedia titulada «Ball d' any», original del jove y notable escriptor fill de Reus en Manuel Rocamora.

Recomaném á nostres lectors tan interessant publicació, que promet honrar nostra literatura si segueix per aqueix bon camí emprés.

Hem rebut lo número de Mars del «Resumen de Agricultura» que conté los següents articles: «Economía rural ó agricola», «Substitución del azufado por el empleo del ácido carbónico en vinicultura», «Injerto mixto de la viña», «Vinicultura-Abonos», «La ganaderia española», «Las setas comestibles y los hongos venenosos», «Una excursión á San Sadurní de Noya», «La germinación de la trufa», «Determinación de la acidez de los vinos», y grans seccions de «Problemas agricolas», «Crónica agricola» y «Revista comercial».

Lo «Resumen de Agricultura» se publica cada mes en forma de elegant cuaderen de 48 págines de bon paper y excelents grabats, contestant gratuïtament la Redacció á las consultes que sobre cuestions agricolas li fassin los subscriptors.

Se suscriu en la Administració, Pi, 5, Barcelona.

Heus aquí 'l «Deu vos guart» qu' ens dona lo simpátich *Oloti*, al repareixer de nou al estudi de la premsa:

